

Datum

21 januari 2025

Onderwerp

Bos van Oss

Aantal bijlagen

2

Wat adviseert het college te besluiten?

1. In te stemmen met verdere realisatie van het Bos van Oss

2a. Een krediet beschikbaar te stellen van maximaal € 300.000 voor de aankoop van de resterende gronden t.b.v. het Bos van Oss. En deze af te waarderen naar € 1 door een onttrekking te doen aan de reserve Groenfonds Landelijk Gebied.

2b. De subsidie vanuit de Provincie Noord-Brabant voor waardedaling van € 648.683 na ontvangst in te zetten voor de afwaardering van de eigen gronden voor een bedrag van € 280.707, en een storting te doen in de ABR van het grondbedrijf van € 367.976.

2c. De subsidie vanuit de Provincie Noord-Brabant van € 166.382 voor bosaanleg na ontvangst in te zetten voor projectleiding tot een bedrag van € 21.223 en voor aanlegkosten tot een bedrag van € 145.159.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Op 24 januari 2023 informeerde wij u over onze aanpak voor het 'Bos van Oss'. Wij hebben de ambitie om samen met het Osse bedrijfsleven en onderwijsinstellingen 20 hectare bos aan te planten. Wij willen dat het bos in 2026 geplant is.

Op 25 januari 2024 heeft uw raad ingestemd met de uitgangspunten voor het project. De raad heeft krediet beschikbaar gesteld voor aankoop van 3,44 hectare grond voor een bedrag van € 309.000. De grond wordt afgewaardeerd naar € 43.000 natuurwaarde. Dit betalen wij uit de provinciale subsidie. De kapitaallasten voor de grondaankoop bedroegen € 817 per jaar.

Uw raad heeft besloten tot aanleg van 2 hectare bos op eigen gronden aan de Spaander Straatse Akkers en in de Zuidelijke geleidingszone in het voorjaar 2024. Tot slot is besloten om te komen met een uitgewerkt plan voor de gehele 20 hectare inclusief financiën. Dit plan ligt nu voor ter besluitvorming en bevat alle financiële effecten voor de aanleg en beheer van het bos, inclusief de besluiten die reeds zijn genomen.

In het raadsvoorstel van 25 januari 2024 stond een projectbegroting opgenomen met een geraamde bijdrage van gemeente Oss van € 1.000.000. Door het optimaal gebruik maken van eigen gronden, soms met zeer lage boekwaarde, en de provinciale subsidie, valt de bijdrage voor de gemeente fors lager uit in dit voorstel.

Welk resultaat willen we bereiken?

Aanleg van bos draagt bij aan verschillende doelen. Bij het Bos van Oss richten we ons op:

- vastleggen van CO₂;
- klimaatadaptatie door het vasthouden en bergen van water;
- klimaatadaptatie door het verminderen van hitte;
- het vergroten van de biodiversiteit;
- het bieden van recreatiemogelijkheden;

Hiermee sluiten we aan bij veel doelen uit het programma klimaatadaptatie dat uw Raad heeft vastgesteld in 2023.

In dit project doet zich een mooie kans voor om een unieke samenwerking met het Osse bedrijfsleven op te starten. Ook is de samenwerking met het onderwijs, en vrijwilligersorganisaties onderdeel van het project. We zien de aanleg van 20 hectare bos als een mooi startpunt om in gezamenlijkheid te werken aan de kwaliteit van leven in Oss.

Om te bepalen waar het beste bos aangeplant kan worden hebben we een verkenning gedaan naar geschikte boslocaties binnen de gemeente Oss (bijlage 1). Deze verkenning was ook al onderdeel van het Raadsvoorstel van 25 januari 2024. Voor twee gebieden uit de verkenning zijn stappen gezet om grond beschikbaar te krijgen voor bosaanleg: de Spaander Straatse Akkers en de zone Geffen – Oss.

In stappen naar 20 ha bos

De Spaander Staatse Akkers is een groen gebied dat deels agrarisch en deels is ingericht als groen, water en natuur. Ongeveer de helft van de gronden zijn in eigendom van de gemeente en de andere helft is van particuliere eigenaren. Voor de Spaander Straatse Akkers lag er een wens vanuit het dorp om hier meer bomen aan te planten. Een belangrijke reden hiervoor is het drukke verkeer dichtbij dit groene gebied. Het voorstel om in het gebied veel meer bos aan te leggen werd goed ontvangen. Inmiddels is er een concept schetsontwerp voor de inrichting uitgewerkt voor het gehele plangebied. Dit is gebeurd in samenwerking met de Dorpsraad Berghem en betrokken bewoners en gebruikers. Het plan is gericht op het extra aanplanten van bos. Toch is voor het inrichtingsplan ook gekeken naar wensen en ideeën die er nog leven voor dit gebied en de manier waarop verbetering kan plaatsvinden. Er zijn mooie kansen voor het versterken van het gebied.

Voor het realiseren van dit plan is inzet van gemeentelijke grond nodig en aankoop van enkele agrarische percelen in particulier eigendom. Op gemeentelijke grond kan 8 hectare worden gerealiseerd. Er is een verkenning gedaan naar de mogelijkheden voor verwerving van de particuliere gronden. Belangrijke uitgangspunten zijn hierbij een vrijwillige grondverwerving op basis van de huidige agrarische functie. Op dit moment hebben wij nog geen gronden kunnen aankopen. De verwachting is dat het aankopen van de particuliere grond na 2026 zal plaatsvinden. Hierdoor zullen deze percelen niet bijdragen aan het beoogde projectresultaat van 20 hectare bos van het project 'Bos van Oss' wat in 2026 beoogd is.

Het inrichtingsplan houdt rekening met een gefaseerde aanleg. Het inrichtingsplan kan dus tot stand komen waarbij pas later of gedeeltelijk de totale hoeveelheid van de beoogde gronden kan worden aangekocht. De 8 hectare op gemeentelijke grond kunnen in ieder geval worden aangelegd.

In Bijlage 2 ziet u het schetsontwerp van de Spaander Staatse Akkers. Op basis hiervan zullen wij de verdere afstemming met de omgeving verder uitvoeren en het definitieve inrichtingsplan opstellen en gefaseerd uitvoeren.

Voor het afronden van de inrichting van de Spaander Straatse Akkers zullen wij na afronding van het project Bos van Oss een voorstel maken voor afronding van de Spaander Straatse Akkers en de dan nog aan te kopen gebiedsdelen. De kosten hiervoor kunnen gedekt worden vanuit de reserve Groenfonds Landelijk Gebied. Mochten er voor 2026 mogelijkheden ontstaan voor aankoop is er ook ruimte in het nu aangevraagde budget.

Om aanplant van bos mogelijk te maken en het behoud daarvan planologisch te borgen dienen de percelen waarbij we gebruik maken van een provinciale subsidie een natuurbestemming krijgen. Dit traject is reeds opgestart.

In de zuidelijke geleedingszone is de aanleg van extra bos als onderdeel van het kleinschalige kampenlandschap uitgewerkt. We versterken hiermee de bestaande structuren en maken het landschap robuuster. In het gebied kunnen wij 11 hectare bos realiseren van de 20. Dit zijn gemeentelijke percelen en een particulier perceel dat voor dit doel al is aangekocht. De percelen worden afgewaardeerd van landbouw naar natuur.

Met deze twee plekken kunnen wij tot 2026 ongeveer 19 hectare bos realiseren. Voor de resterende hectare zal nog een invulling worden gezocht. Hiervoor wordt ingezet op de aankoop van particuliere eigendommen in het gebied Spaander Straatse Akkers; de zuidelijke geleedingszone; of bij de Geffense plas / Geffense Bosjes.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

1.1 We kunnen onze ambitie gaan realiseren samen met onze partners

Hierdoor kunnen we het Bos van Oss realiseren, een ambitie uit ons bestuursakkoord. De samenwerking met de partners in het project is succesvol gebleken.

1.2 Het momentum benutten

We hebben nu het enthousiasme en willen ook dit plantseizoen volop benutten voor het aanplanten van bos. Dit is de nadrukkelijke wens vanuit het bedrijfsleven om het momentum te benutten. Zij zijn afhankelijk van donaties.

1.3 Klimaatverandering vraagt ook om lokale actie

Als het gaat om klimaatactie is het goed om te laten zien dat lokale maatregelen op meerdere fronten kunnen bijdragen aan een goede toekomst en kunnen bijdragen aan meerdere gemeentelijke doelen.

2.1 We hebben financiële dekking van het project Bos van Oss

We hebben vanuit Provincie Noord-Brabant een subsidie ontvangen voor het afwaarderen van gronden omdat de functie verandert naar natuur. In de subsidie zit ook een bijdrage voor de aanleg van het bos. We willen deze volledige subsidie inzetten. De subsidie dekt echter niet het volledige gebied. De nieuw aan te kopen gronden veranderen ook van functie. We willen voor deze verandering de reserve Groenfonds Landelijk Gebied inzetten. De stichting Bos van Oss bekostigt primair de aanleg van het Bos van Oss. We willen het deel van de subsidie dat we ontvangen voor aanlegkosten ook inzetten voor dit doel.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?

1.1 Verlies van agrarische grond.

Het agrarische areaal wordt verkleind door het omzetten van agrarische grond naar bos. We houden hierbij rekening dat we niet in primair agrarisch gebied bos aanplanten. Eén en ander gebeurt in afstemming met eigenaren en pachters.

1.2 Landschappelijke waarden verminderen

Een kleinschalig landschap heeft landschappelijke waarden. Deze kan verminderen als je alle kleinschalige percelen dichtplant met bos.

Hiermee is rekening gehouden door bestaande waarden zo goed mogelijk te behouden door delen van percelen ook open te houden. Daarnaast geeft de opbrengst van de afwaardering de mogelijkheid om weer andere waardevolle agrarische percelen aan te kopen. Hiermee kan de gemeentelijke grondpositie worden vergroot en kunnen ontbrekende waardevolle percelen aan het eigendom worden toegevoegd.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

De kosten voor bosaanleg bestaan uit grondkosten, aanlegkosten en overige kosten. De aanleg wordt grotendeels gedaan door de stichting Bos van Oss. Voor de gronden in de zuidelijke geledingzone is een subsidie van de provincie verleent. Daarnaast worden gemeentelijke gronden ingezet.

Voor het gehele project gelden de onderstaande baten en lasten.

		Baten	Lasten
Subsidie provincie	€	815.065	
Onttrekking reserve groenfonds landelijk gebied	€	299.999	
Afwaarderen gronden (inclusief aankopen)			€ 580.706
Storting ABR			€ 367.976
Bijdrage aanleg bosgebied Stichting			€ 145.159
Projectleiding			€ 21.223
	€	<u>1.115.064</u>	<u>€ 1.115.064</u>

Voor deze afrondende fase die nu voor ligt is het nodig dat uw Raad nog instemt enkele financiële aspecten. Het gaat om het beschikbaar stellen van een krediet van € 300.000 voor de aankoop en afwaardering van een aanvullend perceel om tot een totaal van minimaal 20 hectare bos te komen. Daarnaast wordt voorgesteld de provinciale subsidie te benutten voor de afwaardering van eigen gronden voor een bedrag van € 280.707 en een storting te doen in de ABR van het grondbedrijf van € 367.976,- vanwege het inzetten van gemeentelijke gronden – samen . Voor een ander deel van de provinciale subsidie, € 166.382 wordt voorgesteld deze in te zetten voor projectleiding (21.233,-) en aanlegkosten (145.159,-).

Inzet gemeentelijke gronden

De gemeentelijke percelen kennen een gedeeltelijk agrarische bestemming. Deze bestemming wordt gewijzigd naar een natuurbestemming. De gemeente is verplicht de gronden af te waarderen naar natuurwaarde. De provinciale subsidie bedraagt afgerond € 815.000 (voor de 11 hectare in de Zuidelijke Geledingszone), waarvan afgerond € 649.000 bedoeld is voor de afwaardering van de gronden. Sommige gronden hebben historisch al een boekwaarde van nul. Het verschil tussen de ontvangen subsidie en de onttrekking uit de reserve groenfonds (dekking) en de werkelijke afwaardering (last), storten we in de ABR van het grondbedrijf ter compensatie voor het verlies van pachtinkomsten op de agrarische percelen.

De beheerkosten worden de eerste vier genomen door Stichting Bos van Oss. Daarna is de gemeente verantwoordelijk. Voor de 20 hectare wordt ingeschat dat dit afgerond € 10.000,- per jaar zal kosten. De kosten worden vanaf 2029 meegenomen in de herijking van het beheerareaal van afdeling IBOR en daarmee in de gemeentelijke begroting.

Aankoop resterende gronden

De benodigde hectare grond zal worden aangekocht tegen de werkelijke (getaxeerde) agrarische waarde. Omdat precies één hectare kopen in de praktijk lastig zal zijn, vragen we extra krediet, mocht een groter perceel dan één hectare beschikbaar komen. Bovendien willen wij de mogelijkheid hebben om grond aan te kopen in de Spaander Straatse Akkers als zich een mogelijkheid voor aankoop voordoet. Hiervoor is een krediet noodzakelijk van maximaal € 300.000,-.

Voor de aankoop hanteren we de uitgangspunten dat aankoop plaats vindt op basis van de agrarische waarde en op basis van vrijwilligheid en in goed overleg. Bij voorkeur in het gebied Spaander Straatse Akkers. Deze grond wordt vervolgens afgewaardeerd naar € 1. Daarmee voorkomen we structurele kapitaallasten. Deze afwaardering dekken we uit de Reserve Groenfonds Landelijk gebied.

Inrichting van de percelen

De stichting Bos van Oss betaalt de aanlegkosten, inclusief de nazorg van de eerste vier jaar na aanplant.

b. Communicatie

In het voorjaar van 2024 zijn de 1ste hectares aangeplant. Hieromheen heeft volop communicatie plaats gevonden. Daarnaast ziet de provincie dit traject ook als een goed voorbeeld om meer bos te realiseren vanuit hun bossenstrategie en gebruikt het dan ook in hun communicatie.

Wanneer de uitvoering zijn vervolg krijgt in het plantseizoen van 2024-2025 (t/m maart) wordt opnieuw gekeken wat de mogelijkheden op dat moment zijn.

c. Uitvoering

De overige 17 hectare welke in eigendom van de gemeente zijn worden in het plantseizoen 2024-2025 (t/m maart) aangeplant. Afhankelijk van de nog aan te kopen percelen volgt de aanplant van de laatste hectare uiterlijk eind 2025.

d. Overlegd met

In het project wordt samengewerkt met: Bos van Oss (bedrijfsleven), Dorpsraad Berghem, Provincie Noord Brabant, Waterschap Aa en Maas, Landschapsbeheer Oss, diverse stakeholders.

Samenvatting

Gemeente Oss wil samen met het bedrijfsleven onder de noemer 'Bos van Oss' 20 hectare bos aanplanten. Na voorbereiding is er een plan voor de Zuidelijke geleidingszone en voor het gebied Spaander Staatse Akkers. Met bijdragen vanuit provincie, bedrijfsleven en gemeente Oss is het mogelijk om de gehele ambitie te realiseren. Reeds eerder heeft uw Raad krediet beschikbaar gesteld om de eerste percelen in te planten. Met een aanvullende onttrekking van € 300.000 uit de reserve Groenfonds Landelijk Gebied kan de volledige 20 hectare bos gerealiseerd worden volgens planning.